

Kotoutumisesta-sarja

23.10.2024

”Kotoutumisen valtakunnallinen seurantajärjestelmä ja kotoutumisen mittaaminen”

Villiina Hellsten (Tyko/ARTI)

- 1. Kotoutumisen valtakunnallinen seurantajärjestelmä**
- 2. Kotoutumisen tietokannat**
- 3. Kyselytiedonkeruu osana indikaattorituotantoa**
- 4. Kotoutumisen mittaaminen**
- 5. Indikaattoriesimerkkejä**

1. Kotoutumisen valtakunnallinen seurantajärjestelmä

Kotoutumisen valtakunnallinen seurantajärjestelmä

- Kotoutumisen seuranta käynnistetty 2013 (TEM, ostopalveluna)
- TEM 2015 (Kotoutumisen osaamiskeskus): seurantajärjestelmä kotoutumiselle EU-maiden mallien mukaisesti -> ”Kotoutumisen ja etnisten suhteiden valtakunnallinen seurantajärjestelmä”
- TEM -> KEHA 1.1.2025
- Tuottaa säännöllistä ja vertailukelpoista indikaattoritietoa **kotoutumisen tilasta ja sen kehittämisestä** Suomessa
- **Valtakunnallinen ja alueellinen** tilannekuva
- Helpottaa kotoutumisen **tietoon perustuvan päätöksenteon analyysityötä** (politiikan, toimenpiteiden, palvelujen suunnittelu ja seuranta)

Kotoutumisen valtakunnallinen seurantajärjestelmä

- Kotoutuminen on **moniulotteinen interaktiivinen ilmiö**: sen tarkasteleminen ja arviointi vaatii indikaattoritietoa useilta eri toiminnan alueilta
 - Esim. työttömyys-/työllisyysaste yksinään riittämätön tieto kotoutumisen ”onnistumisen” arvioimiseksi (terveys -> työllisyys -> hyvinvointi -> osallistuminen -> vastaanottava yhteiskunta)
 - --> **Kuusi kotoutumisen osa-alueita** (vrt. Zaragoza-teemat)

- Mihin indikaattoreita tarvitaan?
 - ilmiön kuvailuun
 - toiminnan arviointiin
- Kotoutumisen **seurannan tasoja**:
 - TE-hallinnonalan toimenpiteiden ja prosessien seuranta
 - Kotoutumiskäytännön seuranta (esim. HaO)
 - Laajempi yhteiskunnallinen kotoutumisen tilannekuva
 - Kansainvälinen vertailu (mm. OECD, EU)
- Kotoutumisen **seurantajärjestelmän indikaattorit painottuvat ilmiön kuvailuun (kotoutumisen yhteiskunnallinen tilannekuva)**, mutta samalla luo **laajempaa kotoutumiskäytännön arviointia**: *”millaista kotoutumisen tilaa kotoutumiskäytännön ja -toimenpiteet tuottavat Suomessa”*
- Indikaattoritarpeet: *”loputtomien toiveiden tynnyri”*
 - Rajaukset (indikaattorien valinta) (Zaragoza, keskustelut eri hallinnonalojen kanssa)
 - Kiinteä seurantakehikko (mm. vertailtavien aikasarjojen mahdollistaminen)

Kotoutumisen valtakunnallinen seurantajärjestelmän ”tietotuotteet”

■ Kotoutumisen indikaattorit –tietokanta, avattiin 2020

- Kuusi osa-aluetta, yhteensä n. 60 indikaattoria
- Digiraportteja (indikaattoreita voi tarkastella erilaisten taustamuuttujien valossa)
- <https://kototietokanta.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kotoutumisenindikaattorit>

■ Kotoutumisen vuosikatsaus 2023, 2024 ->

- Kirjallinen vuosiraportti valikoiduista indikaattoreista
- 2025 katsaus ilmestyy Q1/2026

■ Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2020, 2024 (2028 tilanne avoin)

- Laaja indikaattori- ja tutkimusartikkeliraportti (aikaisemmin hallituskausittain)

■ (Kototietokanta 2018)

- <https://kototietokanta.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kototietokanta/>

Kotoutumisen indikaattoritietokanta vs kototietokanta

■ Kototietokanta

- Rekisteripohjaisia tilastotietoja
- Tiedot esitetty N-määrinä (ts. *kuinka monta* henkilöä kuuluu kuhunkin tilastolliseen luokkaan)
- Useita määritelmiä ”maahanmuuttajalle” (vrt. erilaiset käyttötarkoitukset)
- Tietoa maahanmuutosta ja maahanmuuttajien väestö- ja ammatti- ja työllisyysrakenteesta (esim. vieraskielisten määrä alueella, muuttoliike, työllisten ja työttömien määrä, ammattijakauma, asumista ja perhetilannetta kuvaavia tilastotietoja)
- Lähteet: Tilastokeskuksen hallinnolliset rekisterit, joiden pohjalta tietokantataulut on suunniteltu (TEM/KEHA)

■ Kotoutumisen indikaattorit -tietokanta

- Rekisteri- ja kyselytietopohjainen tietokanta
- Valmiiksi laskettuja tunnuslukuja (pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä, toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus, lapsiperheköyhyysaste jne)
- Tietoa ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista (huom. rajaus)
- Yleinen kehikko: EU-Zaragoza-indikaattori, huom. mukaillen
- Tietoa myös kokemuksellisista ilmiöistä (esim. koettu hyvinvointi, subjektiivinen arvio sijoittumisesta koulutusta vastaavaan työhön, yhteenkuuluvuus jne.)
- Datalähteet: Tilastokeskuksen hallinnolliset rekisterit, FinMonik/MoniSuomi-tutkimus
- -> näiden pohjalta indikaattorit ja tietokantataulut on suunniteltu TEM/KEHA toimesta

2. Kotoutumisen tietokannat

Kotoutumisen tietokannat

■ Kohderyhmä ja tarkoitus:

- Kohderyhmänä kotoutumistyötä, -toimenpiteitä ja -politiikkaa suunnittelevat ja arvioivat valtiolliset, alueelliset ja kunnalliset asiantuntijat (avoin -> myös järjestöt, tutkijat, media yms.)
- Tavoitteena vertailukelpoisen kotoutumista koskevan tilasto- ja seurantatiedon löytämisen vaivattomuus
- Tietokannoista löytyy paljon tietoa, jota ei ole tarjolla muissa lähteissä, erityisesti indikaattoritietokanta
- Mahdollistaa kotoutumisen eri osa-alueiden pitkäaikaisseurannan

Tietojen tuottaminen ja päivitys

- Molempien tietokantojen teknisestä päivityksestä vastaa Tilastokeskus, mutta tietokantojen omistajuus sekä tietojen ja taulujen määritykset KEHAN (huom. esim. viittaukset)
- Kototietokanta: Tiedot päivitetään vuosittain (joitakin tilastopoikkeuksia, esim oppilaitostilastot)
- Indikaattoritietokanta:
 - Rekisteripohjaisia indikaattoreita päivitetään pääsääntöisesti vuosittain (joitakin poikkeuksia TK:n tuotantokyklien mukaisesti)
 - Kyselyindikaattorit tähän asti neljän vuoden välein (FinMonik 2018, MoniSuomi 2022, 2027?)
- Valtakunnallisen kotoutumisen seuranta järjestelmän tietotuotantokykli:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Rekisteri-indikaattorit	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kyselyindikaattorit	X				X					X	
Vuosikatsaus						X	X	X	X	X	X
Kotoutumisen kokonaiskatsaus			X				X				(X)

Tietojen taustamuuttajat

■ Kototietokannan taustamuuttajat (vaihtelevat jonkin verran taulukon mukaan):

- aluetieto (hyvinvointialue ja 31 kuntaa), sukupuoli, maanosa (kansalaisuus/syntymämaa/taustamaa), vieraskielisyys (2-luokk), ikä

■ Indikaattoritietokannan taustamuuttajat

- Vaihtelevat sen mukaan, onko kyseessä a) kysely- vs. rekisteritieto, b) koko maa vs. aluetieto
- Aluetieto: 12 hyvinvointialuetta + Hki (kyselytieto) vs. kaikki hyvinvointialueet (rekisteritieto), lisäksi 4 vs. 31 kaupunkia (kysely- vs. rekisteritieto)
- Taustamaa (eri luokitus kysely- vs rekisteritieto), 2025 muutettu
- Ikä (3-luokkainen)
- Maassaoloaika (3-luokkainen), 2025 uutena kyselyindikaattoreihin
- Koulutustaso (3-luokkainen), 2025 uutena kyselyindikaattoreihin, *ei ole rekisteri-indikaattoreissa*
- Maahantulon syy (Oma työ tai työnhaku/Oma opiskelu/Puolison työ, työnhaku tai opiskelu/Muut perhesyyt/Pakolaisuus tai turvapaikanhaku/Muut syyt), 2025 uutena kyselyindikaattoreihin, *ei ole rekisteri-indikaattoreissa*

Kototietokannan käyttö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutuminen.fi
Integration.fi

Svenska
English

Kototietokanta

Valitse taulukko Valitse muuttajat Näytä taulukko

Etsi tietokannasta Kototietokanta:

Etsi

- Asuminen
- Muuttoliike
- Perheet
- Työesikäynti
 - Kansalaisuuden mukaan
 - Kielen mukaan
 - Syntymävaltion mukaan
 - Syntyperän mukaan
- Väestörakenne

Hae

Valittu 0 Yhteensä 56

Valinnainen muuttaja

KOKO MAA
MK01 Uusimaa
Espoo
Helsinki
Hyvinkää

Hae

Valittu 1 Yhteensä 19

2023
2022
2021
2020
2019
2018

Asuntokuntatyyppi

Valitse kaikki

Poista valinnat

Valittu 0 Yhteensä 5

Valinnainen muuttaja

Kaikki asuntokunnat
Yksin asuvat
Yksi perhe
Perhe ja muita (sukulaisia, sijaislapsia y)

Yhteisasuminen (yhteisö, kimppekämpy)

Asuntokunnan kansalaisuusrakenne

Valitse kaikki

Poista valinnat

Valittu 0 Yhteensä 4

Valinnainen muuttaja

Kaikki asuntokunnat
Asuntokunnassa vain suomalaisia
Asuntokunnassa sekä Suomen että ulkomaalaisia
Asuntokunnassa vain ulkomaalaisia

Asumisväljyys

Valitse kaikki

Poista valinnat

Valittu 0 Yhteensä 4

Valinnainen muuttaja

Kaikki asuntokunnat
Ahtaasti asuva asuntokunta
Ei ahtaasti asuva asuntokunta
Muu tai tuntematon

Näytä taulukko

		ULKOMAAN KANSALAISET YHTEENSÄ													
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MK01 Uusi F	Rakentaminen	3073	3841	4616	5199	5678	6263	7216	8283	9362	9889	9838	11278	12718	12076
	G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	3666	3908	3950	3947	3812	3761	3952	4089	4328	4383	4302	4990	5377	5516
	H Kuljetus ja varastointi	2891	3196	3444	3586	3676	3488	3482	3520	3626	3984	3772	4160	4593	5030
	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3389	3751	3943	4180	4367	4578	5043	5541	6052	6574	4975	6145	7693	8788
	J Informaatio ja viestintä	1743	2047	2197	2331	2630	2815	3183	3681	4375	4937	5143	6254	7576	7748
	K Rahoitus- ja vakuustoisiminta	303	335	365	335	326	348	425	546	619	631	637	766	870	1034
	L Kiinteistöalan toiminta	186	216	216	231	190	234	234	259	267	238	208	246	308	332
	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	1914	2220	2333	2597	2607	2686	2908	3178	3505	3760	3848	4427	4906	5230
	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	6968	8205	8818	9157	9688	10752	11474	11641	12439	13026	11645	13666	15419	15956
	O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen	168	196	347	193	180	169	188	177	176	177	173	160	172	176
	P Koulutus	2466	2668	2927	2959	3045	3161	3098	3282	3532	3864	4073	4334	4635	5024
	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	3430	3737	4070	4254	4165	3929	4178	4602	5015	5489	5343	6029	7061	8445

Kotoutumisen indikaattorit – tietokannan käyttö

Kotoutumisen indikaattorit

Valitse taulukko Valitse muuttajat

Etsi tietokannasta Kotoutumisen indikaattorit:

A. Työllisyys

- 117e – Työllisyysaste (Rek), 1995-2023 [2485 Kb] [20250304 08.00]
- 117q – Työttömyysaste (Rek), 1995-2023 [2476 Kb] [20250304 08.00]
- 11d1 – Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä (Rek), 2005-2023 [1652 Kb] [20250304 08.00]
- 11d2 – Työvoimaosuus (Rek), 1998-2023 [2234 Kb] [20250304 08.00]
- 11d1 – Yrittäjien osuus työllisistä (Rek), 1995-2023 [2452 Kb] [20250304 08.00]
- 11dm – Julkisen sektorin työntekijöiden osuus työllisistä (Rek), 1995-2022 [2403 Kb] [20240328 08.00]
- 11ip – Osa-aikatyötä tekevien osuus palkansaajista (Rek), 1998-2023 [2248 Kb] [20250109 08.00]
- 11iq – Määräaikaista työtä tekevien osuus palkansaajista (Rek), 1998-2023 [2240 Kb] [20250109 08.00]
- 122z – Ylikoulutusaste (Kys), 2018 [41 Kb] [20200102 08.00]

B. Koulutus ja osaaminen

C. Hyvinvointi

D. Osallistuminen

E. Kaksisuuntainen kotoutuminen

Valitse valinta-aikeista haluamasi tiedot. Paina lopuksi painiketta "Näytä taulukko". Käyttöohje.

Tiedot Pakollinen *

Valittu 1 Yhteensä 1

Määräaikaista työtä tekevien osuus palkan

Alue

Valitse kaikki Poista valinnat

Sanin alusta Hae

Valittu 0 Yhteensä 56

Valinnainen muuttuja

KOKO MAA
HVA01 Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Porvoo
HVA02 Keski-Uudenmaan hyvinvointia
Hämeenlinna

Syntyperä ja taustamaa

Valitse kaikki Poista valinnat

Sanin alusta Hae

Valittu 0 Yhteensä 10

Valinnainen muuttuja

VAESTO YHTEENSÄ
SUOMALAISTAUSTAISTAISET JA SUOMESSA
ULKOMAILLA SYNTYNEET ULKOMAALAI
Eurooppa yhteensä
Muit FID771-maat

Maassaoloaika (vain ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset)

Valitse kaikki Poista valinnat

Valittu 0 Yhteensä 4

Valinnainen muuttuja

Yhteensä
0 - 4 vuotta
5 - 9 vuotta
10+ vuotta

Ikä

Valitse kaikki Poista valinnat

Valittu 0 Yhteensä 3

Valinnainen muuttuja

Yhteensä
- 39
40 -

Sukupuoli

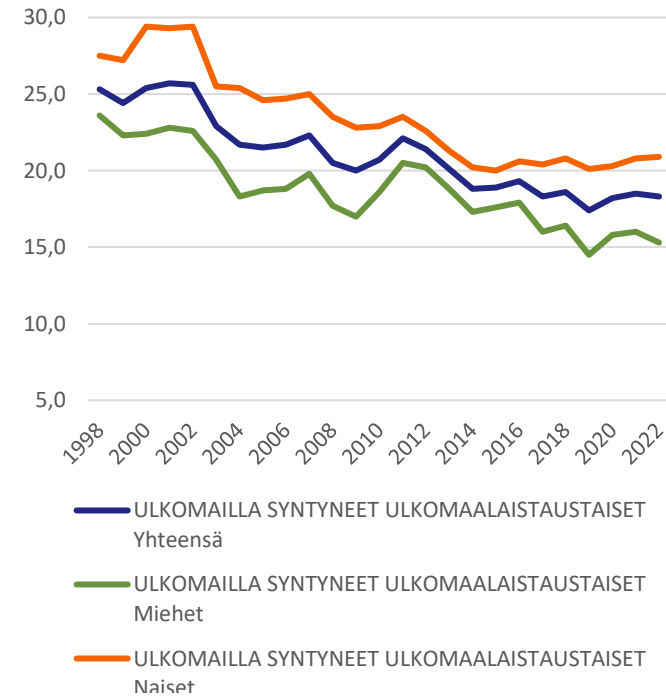
Valitse kaikki Poista valinnat

Valittu 0 Yhteensä 3

Valinnainen muuttuja

Yhteensä
Miehet
Naiset

Määräaikaista työtä tekevien osuus palkansaajista

Kotoutumisen indikaattorit

Työllisyys

Työllisyysaste R
Työttömyysaste R
Pitkäaikaistyöttömyys R
Työvoimaosuus R
Työllisten pienituloisuusaste R
Yrittäjien osuus työllisistä R
Julkisen sektorin työntekijöiden osuus työllisistä R
Osa-aikatyötä tekevien osuus R
Määräaikaistyötä tekevien osuus R
Ylikoulutusaste K
Alityöllisyys* K
Työelämään osallistumisen esteet* (kielitaito, työkokemus, koulutus, verkostot) K

Koulutus

Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa R
Toisen asteen keskeyttämisaste R
NEET-nuorten osuus R
Toisen asteen suorittamisaste R
Korkea-asteen suorittaneiden osuus R
Korkein suoritettu tutkinto R
Korkein Suomessa tai ulkomailla suoritettu tutkinto K
Koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen osallistuminen* K
Tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistuminen* K
Muuhun kuin tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistuminen* K
Suomen/ruotsin kielen taito K

Terveys

Työkyvyttömyyseläkeellä olevien osuus R
Koettu terveydentila K
Lääkäripalveluiden käyttö K
Toteutumaton hoitotarve K
Psyykinen kuormittuneisuus* K
Elämäntyytyväisyys* K
Osallisuuden tunne* K
Liikunta-aktiivisuus K

Elinolot

Aikuisväestön palkka- ja yrittäjätulot R
Aikuisväestön nettotulonsiirrot* R
Asuntokuntien käyttävissä olevat rahatulot R
Asuntokuntien pienituloisuusaste R
Lasten pienituloisuusaste R
Työllisten pienituloisuusaste R
Asumismuoto R
Ahtaasti asuvien asuntokuntien osuus R

Osallistuminen

Äänestysaktiivisuus R
Ehdokkaiden osuus kuntavaaleissa R
Ajankohtaisten asioiden aktiivinen seuraaminen* K
Suomen ajankohtaisten asioiden seuranta K*
Ei kiinnostusta ajankohtaisiin asioihin* K
Yhteiskunnallinen osallistuminen* (aktiivinen/ei osallistuneisuutta) K
Osallistuminen järjestettyyn toimintaan K
Korkea yhteiskunnallinen luottamus* K
Luottamus poliisiin/tiedotusvälineisiin/hallitukseen* K

Yhteiskunnan vastaanottavuus

Yhteenkuuluvuuden tunne (Suomi/lähtömaa/"mixed") K
Koettu syrjintä (yleensä/työelämä/julkiset paikat/etninen syrjintä)* K
Koettu häirintä (sanallinen)* K
Koettu turvattomuus (2018) K
Yksinäisyyden tunne* K
Ystävien määrä K

Huomioitavaa tietojen käytössä ja tulkinnessa

- Tiedot syntyvät viiveellä (Tilastokeskus: hallinnolliset rekisterit, tilastotuotantosykli, tietotuotantoprosessit, esim. pääasiallinen toiminta).
 - Tilannekuvaa voi tavoitella aikasarjoja tarkastelemalla. Useimmat ilmiöt ovat melko stabiileja, *äkkinäisiä muutoksia syntyy lähinnä pienistä N-määristä (esim. aluetasoilla)*, huomioi tämä numeroita tulkitessasi.
- Liian pienet N-määrät aiheuttavat tietosuojuongelmia (-> tietoja ei voida esittää)
 - Tarkasteltavien muuttujien määrän pitää olla riittävän pieni erityisesti alue- ja kuntatasolla
 - Kyselytietoja saatavissa esim. taustamaan mukaan vain koko maan tasolla (tietojen luotettavuusongelma pienten havaintomäärien vuoksi)
 - Rekisteritiedoissakin tällä hetkellä taustamaan osaa mahdollista tarkastella vain koko maan tasolla
- Perehdy metatietoihin ("Tietoja taulukosta"), jotta tiedät, mitä luvut kuvaavat (miten on mitattu esim. koettu syrjintä, yhteenkuuluvuuden tunne)

- Yksittäiset numerot eivät usein kerro itsessään paljoa vaan tietoja kannattaa **verrata** esimerkiksi...
 - Muihin ryhmiin (esim. ulkomaalaistaustaiset vs. suomalaistaustaiset, sukupuolet, taustamaat)
 - Muihin alueisiin ja koko maan tilanteeseen
 - Aiempiin vuosiin
- Ideaalisti ilmiötä kannattaa tarkastella *useamman indikaattorin* kautta samanaikaisesti. Esimerkiksi työllisyyden osalta kiinnostavia kysymyksiä työllisyys-/työttömyysasteen lisäksi ovat:
 - Erilaiset työn muodot (osa-aikainen työ/määräaikainen työ/yrittäjyys)?
 - Keskimääräiset ansiotulot?

4. Kyselytiedonkeruu osana indikaattorituotantoa

Kyselytiedonkeruu (FinMonik, MoniSuomi)

1. Tausta

- Ainut säännöllisesti ulkomaalaistaustaista väestönosaa koskeva valtakunnallinen kysely (rahoittajina THL, TEM/KEHA, kaupungeja, erillisrahoitusta)
- Ulkomaalaistaustaisten kasvavan osuuden myötä ulkomaalaistaustaisia ja kotoutumista koskeva tiedontarve on tunnistettu useilla hallinonaloilla, kyselyn on tarkoitus vastata näihin poikkihallinnollisiin tiedontarpeisiin
- Aikaisemmin tehty kyselyitä satunnaisesti ja ad hoc -tyyppisesti, esim. TK:n UTH-kysely 2015, Maamu 2012 (THL)
 - Ad hoc -kyselyissä on mm. erilaiset otokset (kohderyhmät), kysymykset jne., eivätkä kyselyiden tulokset tuota mitään vertailukelpoisia aikasarjoja

- Koko väestöä koskeviin kyselyihin ei ulkomaalaistaustaisia henkilöitä saada satunnaisotannalla riittävästi, mistä johtuu tarve väestönosan erilliskyselylle
- MoniSuomi-kyselyn järjestelyjen etuna on, että samaan aikaan kerätään koko väestöä koskeva TerveSuomi-kysely, jolloin moniin kysymyksiin saadaan koko väestön vertailutieto.
- Lisäksi kysely on valtakunnallinen, joten tieto voidaan tuottaa koko maan lisäksi alueittain (2018 maakunnat, 2022 suurimmat hyvinvointialueet)

2. Kyselyn otos ja sisällöt

- Kyselyn otoskoko vuonna 2018 oli noin 14.000 ja vuonna 2022 n. 19.000 Suomessa vakituisesti asuvaa ulkomailla syntynyttä ulkomaalaistaustaista henkilöä (2018 ikähaarukka 18-64 ja vuonna 2022 20-74).
- Vuonna 2018 vastausaktiivisuus oli 53 prosenttia ja vastaksia vajaa 7000, vuonna 2022 vastausprosentti oli pienempi mutta suuremman otoskoon vuoksi vastauksia saatiin vähän yli 7000 kappaletta (vastausaktiivisuus 44%).
- Aluejakona vuonna 2018 maakunnat, 2022 suurimmat hyvinvointialueet sekä rahoittajakaupungit
 - Otos ei riitä 45 työllisyysalueeseen

3. Kyselyn otos ja sisällöt

- Kattavuus matalin alle 15-vuotiaana Suomeen muuttaneissa sekä matalasti koulutettujen keskuudessa. Lisäksi merkittäviä eroja taustamaaryhmien välillä: heikoiten osallistuivat Lähi-itä- ja afrikkalaistaustaiset sekä virolaistaustaiset
- Kysymyksistä suurin osa vertailukelpoisia koko väestön Terve Suomi-tutkimuksen kanssa. Lisäksi yli puolet kysymyksistä on vertailukelpoisia neljä vuotta aikaisemmin tehtyyn FinMonik-tutkimukseen
- Kysymysmuotoiluissa, lomakkeen sisällöissä ja maaluokittelussa kuitenkin tapahtunut muutoksia, muutoksia ei voida tulevaisuudessakaan kokonaan välttää (vrt. mm. TerveSuomi-yhteys)
- Pitkittäisseurannan kannalta pienetkin muutokset voivat olla ongelmallisia
- Kotoutumisen indikaattorien osalta muutokset ovat johtaneet tai johtavat
 - joidenkin vanhojen indikaattorien poistamiseen
 - joidenkin indikaattorien määrittely on muuttunut
 - Jos mahdollista, on pyritty pitämään 2018 tiedot joista indikaattorit laskettu uudelleen
- Tästä on seurannut että
 - vertailukelpoisuus on kärsinyt jos kysymysmuotoilu tai vastausvaihtoehdot hieman poikkeavat
 - indikaattorien aikasarjat eivät ole aina samanlaisia (jotkin indikaattorit saatavilla 2018-2022, osa 2022 ->)
 - aikasarjoja jouduttu osin laskemaan uudelleen (vuoden 2018 tiedot muuttuneet)
 - Vaatii joka kierroksella indikaattorien uudelleen pohtimista ja päivittämistä (ei ideaalia, mutta väistämätöntä)

3. Kyselyn otos ja sisällöt

- Lomake sisältää yli 70 kysymystä (kysymyspatteristoinen reilusti yli 100) mm. hyvinvoinnista, työllisyydestä ja työssäkäynnistä, palveluista, osallisuudesta, osallistumisesta ja syrjinnästä.
- Kotoutumisen osa-alueiden kannalta keskeisiä kysymyksiä karkeasti arvioiden noin puolet, joista vain osa indikaattorien aineistona. Kysely sisältää paljon muuta ns. tutkimuksellisesti hyödynnettävää tietoa.
 - Mahdollistaisi tutkimuksellisempia asetelmia tarkastella mm. kotona lapsia hoitavien vanhempien tilannetta (kielitaito, koulutus, koulutukseen osallistuminen, kiinnostus osallistua työelämään, osallisuus jne) tai työperäiseen maahanmuuttoon liittyen (maahantulon syyn perusteella ”suodattaen”) esim syrjinnästä, palveluista, hyvinvoinnista, osallisuudesta
- Kerää muun muassa tiedot vastaajien ulkomailla suoritetuista tutkinnoista ja täydentää siten koulutustietojen tilastotietojen puutteita
- Kyselyt on käännetty n. 20 kielelle, mikä on auttanut parantamaan vastausaktiivisuutta ja aineiston laatua.
 - Ulkomaalaistaustaisten saavuttaminen ja vastausten saaminen on silti yleinen ongelma kyselytutkimuksissa, minkä vuoksi otoskokojen on oltava melko suuria, mikä kasvattaa kustannuksia.

5. Kotoutumisen mittaaminen

Mittaamisen yleinen problematiikka

Relevanssi

Mitataanko oikeita asioita?

Mittaamisen **kohde ja tarkoitus:**

Mitä halutaan mitata (mitattavan kohteen määrittely) ja miksi?

Indikaattorien valinnan ja kaiken mittaamisen tiedonkeruun lähtökohta

”Ei lähdetä räiskimään mittareita”

Esim: vaikuttavuus = sijoittumien 3kk toimenpiteen jälkeen kotoutuja-asiakkaalla (?)

Validiteetti

Onko mittari oikea?

Mittarin tulee **kuvata ilmiötä** oikein.

-> Abstraktien mittauskohteiden operationalisointi

Esim: Työttömyyden kesto vs. samaistuminen yhteiskuntaan

Reliabiliteetti

Onko mittaustapa luotettava?

Jos mittaus toistetaan, saadaanko samansuuntainen tulos

Kysely: otos, sosiaalisesti hyväksyttävät vastausmallit, kysymysmuotoilut (esim. kaksoisväittämät), toistettavuus, saavutettavuus jne.

Rekisteri: rekisterikatveet, tiedon taipuminen käyttötarkoitukseen, jne.

Kotoutumisen mittaamisen problematiikka

- Maahanmuuttaneen määritelmät (ulkomaan kansalainen, ulkomailla syntynyt, vieraskielinen, ulkomaalaistaustainen)
 - Ei ole yhtä oikeaa määritelmää -> määritelmän valinta riippuu kontekstista, joka vaihtelee
 - Esim. kotoutuminen kolmivuotisena hallinnollisena palveluprosessina vs. ylisukupolvisena yhteiskunnallisena ilmiönä (ulkomaan kansalainen vs. ulkomaalaistaustainen)
- Poikkileikkaus- vs. kohorttitiedot
 - Esim. työllisyys- ja työttömyysaste
 - Uusien maahanmuuttajien myötä työllisyysaste säilyy matalana ja työttömyysaste korkeana
 - Maahanmuuttoon liittyy ilmiönä tekijöitä, joiden vuoksi esim. työttömyyden poikkileikkaustietojen perusteella maahanmuuttaneiden työttömyys ”aina” korkeahko (toki silti muutosta ajassa, kausivaihteluita jne.)
 - Olisi tärkeää voida seurata ilmiön kehittymistä yli ajan kohorteittain, mutta yleensä käytettävissä vain poikkileikkaustietoja (huom. Indikaattoritietokannan muuttuja: maassaoloaika)

Kotoutumisen mittaamisen problematiikka

- Ilmiöt ovat moninaisempia kuin tunnusluvut
 - Indikaattorit kohdistuvat ilmiöihin kuten köyhyys, työttömyys, osallisuus (osallistumattomuus), terveysongelmat -> kuvasta saattaa tulla ”negatiivinen”, vaikka ilmiö on todellisuudessa monipuolisempi
 - Tiedon rajallisuuden ja rajoitusten ymmärtäminen (”mitä tieto on syönyt”) ja rajallisuuden kuvaaminen
- Aineistot
 - Rekisteritiedot voivat olla puutteellisia (esim. koulutustiedot: ulkomailla suoritettut tutkinnot puuttuvat -> vääristymiä, jolloin vertailu suomalaistaustaisten tietoihin ei ole vertailukelpoinen)
 - Rekisteritiedot kerätään yleensä aivan toisia tarkoituksia varten -> tiedon taipuminen operationalisoituun käyttötarkoitukseen rajallista
 - Kyselytietojen vähyys (hinta, saavutettavuus jne.)

”Maahanmuuttaneen” monet käsitteet

- Väestötilastot eivät tunne käsitettä ”maahanmuuttaja” tai ”maahanmuuttajataustainen”
- On olemassa termit
 - Ulkomaalainen
 - Vieraskielinen
 - ulkomailla syntynyt
 - ulkomaalaistaustainen (jonka voi edelleen erotella Suomessa tai ulkomailla syntynyt)
-> Vrt Kototietokanta
- Lisäksi ”Kotoutuja”
 - Huom. onko yksiselitteinen käsite olemassa? Onko sille tarvetta? Minkä toimijan taholta sellainen määritellään? (esim. voimassa oleva kotoutumissuunnitelma)
 - Mutta aina asiayhteydessä: käsitteen selkeä määrittely!

”Maahanmuuttaneen” monet käsitteet

■ Esimerkki

Joskus aineisto ei mahdollista tietojen tarkastelua ”kotoutujien” osalta. Mitä väestötilastotermiä tulisi silloin käyttää?

- -> Lähdetään siitä, että kotoutumispalveluihin eivät ole oikeutettuja Suomen kansalaiset, joita voi olla mukana vieraskielisissä, ulkomailla syntyneissä ja ulkomaalaistaustaisissa
- -> valitaan ulkomaalaiset, jolloin päästään lähimmäs sitä ryhmää, joihin kotoutujat kuuluvat.
 - Ko. ryhmässä on vähiten esim. ulkomaalaistaustaisia Suomen kansalaisia, jotka eivät voi olla ”kotoutujia” ja jotka tässä tapauksessa toisivat mittaukseen ns. kohinaa eli epätarkkuutta
 - Lisäksi ryhmässä on oletettavasti suhteellisesti enemmän Suomessa alle 5 vuotta asuneita ulkomaalaisia (kansalaisuuskaiteeri: pidempään maassa olleet voivat hakea kansalaisuutta ja siirtyvät Suomen kansalaisten luokkaan), joten ryhmässä voi ajatella olevan myös suhteellisesti enemmän niitä, jotka maassaoloajan perusteella ovat tosiallisesti oikeutettuja kotoutumispalveluihin

”Maahanmuuttaneen” monet käsitteet

- Huom. myös käsitteiden toiseuttava puhe kotoutumisen ilmiön kannalta
 - Esim. keskustelu siitä ”miten pitkään henkilö on ’maahanmuuttaja’”
- Mutta: joskus on tarve puhua esim kaikista em. ryhmistä samanaikaisesti
 - Esim. ei ole tarkoitus tarkastella vain esim. ”ulkomaalaisia” vaan lisäksi vaikkapa ulkomailla syntyneitä (tai vieraskieliset, ulkomaalaistaustaiset)
 - Yksinkertaisuuden vuoksi olla selkeämpää käyttää termiä ”maahanmuuttajataustaiset henkilöt” sen sijaan, että toistaa monta kankeahkoa termiä
- Tällöin tulee esim tekstin alussa mainita, mitä ”maahanmuuttajataustaisella” tarkoitetaan
- Lisäksi puheessa voi olla joskus helpompi viitata ”maahanmuuttajataustaisiin”, kun haluaa yleisemmällä tasolla viitata ilmiöön tai kontekstiin
 - Tällöin ei ole välttämättä edes selvää/tarkkaa tietoa, onko kyse ulkomaalaisia/vieraskielisiä/ulkomailla syntyneitä/ulkomaalaistaustaisia koskevasta asiasta

”Kotoutumisen” määrittely

- Kun arvioidaan tai mitataan kotoutumista tai puhutaan kotoutumisesta, on määriteltävä mitä kotoutumisella tarkoitetaan
- Kotoutuminen voi arvioinnin ja mittaamisen näkökulmasta tarkoittaa:
 - Työnhakija-asiakkaan kotoutumislain mukaista muutaman vuoden mittaista kotoutumisprosessia kotoutumispalveluissa, ns. kotoutumisaika
 - Maahanmuuttaneen henkilön asettautumista maahan, minkä ajatellaan kestävä useita vuosia vielä kotoutumislain mukaisen kotoutumisajan jälkeen (voi heijastua esim. työmarkkinatilanteessa, osallistumisessa yhteiskuntaan jne.), ”kotoutumispolitiikan tuloksellisuus”
 - Ylisukupolvista ilmiötä, mikä koskettaa kaikkia ulkomaalaistaustaisia (esim syrjäntäkokemukset, muu yhteiskunnan vastaanottavuus, osallisuuden kokemus)
 - Voi ehkä ajatella, että mitä pidempi aika maahanmuutosta kuluu, sitä suuremmaksi suhteellisesti kasvaa yhteiskunnan vastuu kotoutumisesta

”Kotoutumisen” määrittely

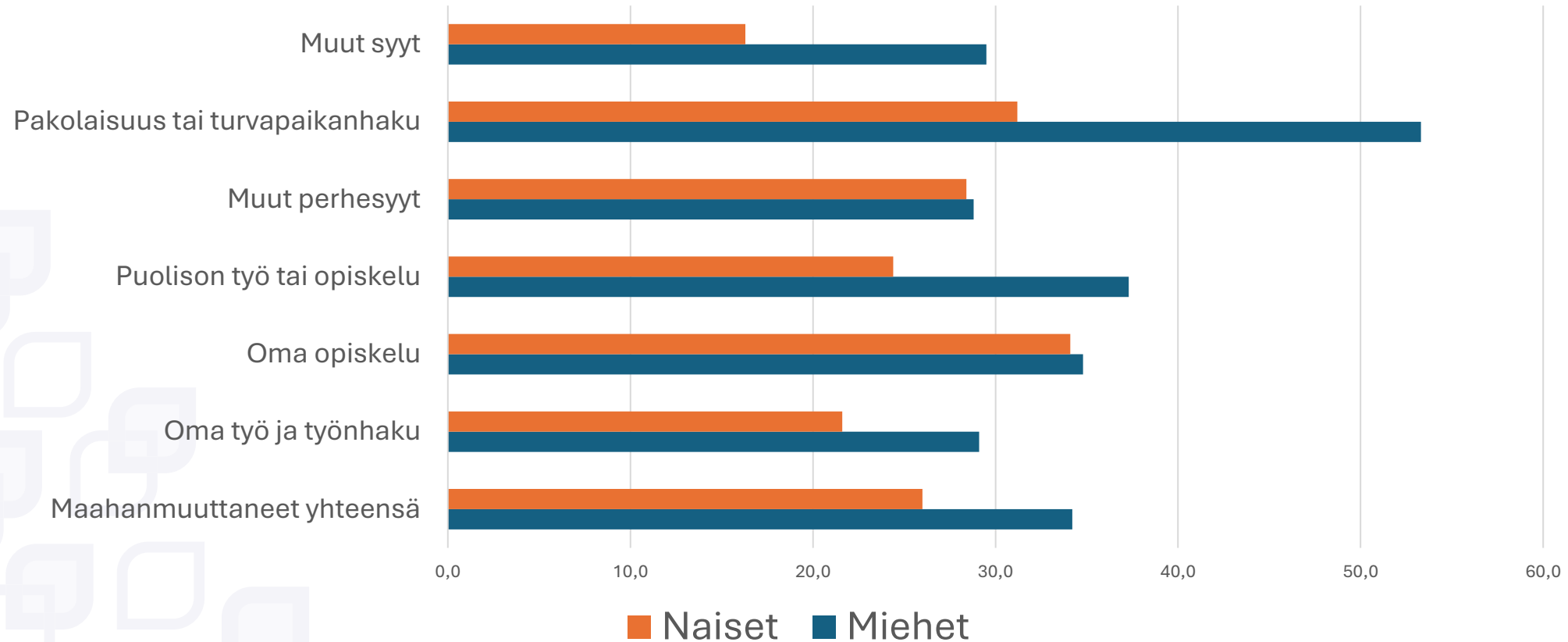
- Mitä kotoutumisen määrittely tarkoittaa mittaamisen näkökulmasta
 - Vaikuttaa siihen, mitä mitataan tai arvioidaan
 - esim. mitataanko palvelujen tuloksellisuutta vs osallisuutta
 - → Vaikuttaa siihen, mikä on mittaamisen kohderyhmä (kotoutumispalvelujen asiakkaat/ulkomaalaiset/ulkomailla syntyneet/ulkomaalaistaustaiset)

6. Indikaattoriesimerkkejä

Indikaattori: Alityöllisyys

Alityöllisyys maahantulonsyyn mukaan (2022)

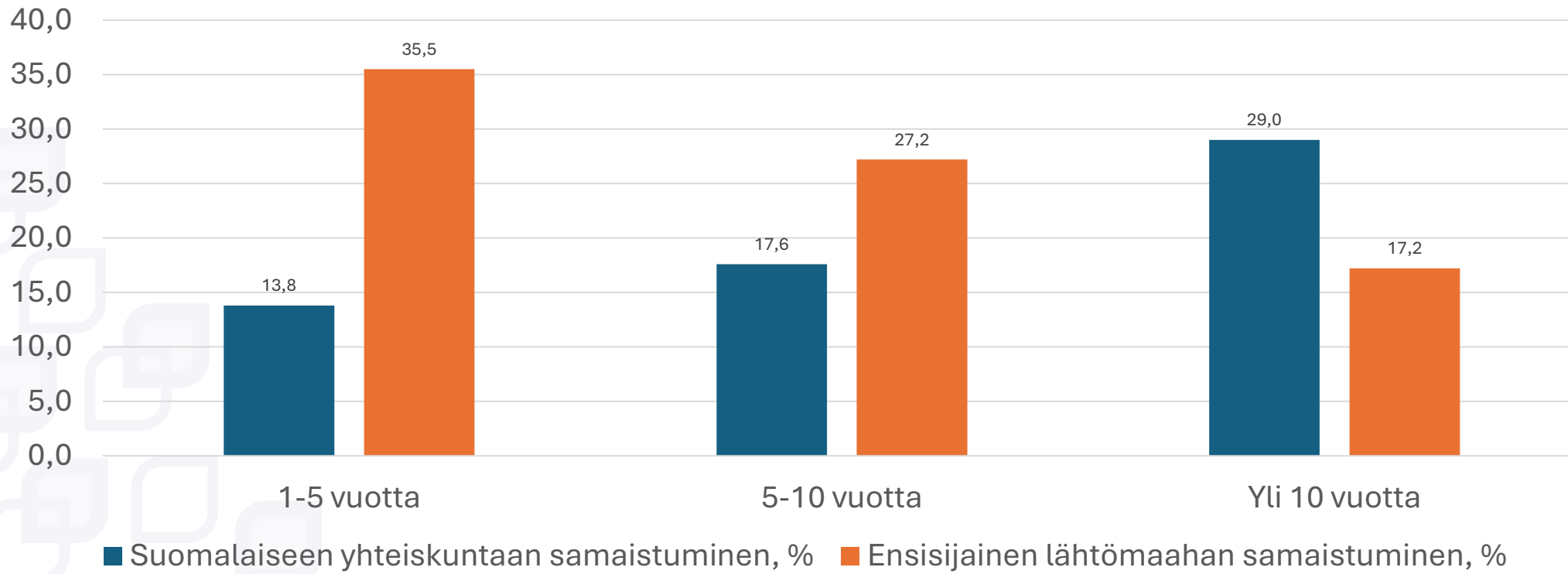
Indikaattori: Osa-aikatyötä tekevien osuus palkansaajista

2023

	ULKOMAILLA SYNTYNEET ULKOMAALAISTAUSAISET YHTEENSÄ	Muut Eu(27)- maat	Muu Eurooppa	Afrikka	Amerikka	Aasia	Muu tai tuntematon
Osa-aikatyötä tekevien osuus palkansaajista							
0 - 4 vuotta							
Miehet	29,2	17,8	24,1	44,7	21,7	33,7	23,9
Naiset	32,9	28,5	38,5	51	23,7	29,5	30,2
5 - 9 vuotta							
Miehet	24	18	20,2	30,1	21	26,5	21,4
Naiset	26,9	25,4	27,4	32,5	22	26,7	26,2
10+ vuotta							
Miehet	20,9	17,9	18,8	26,6	18,1	23,7	17,5
Naiset	23,9	23,5	25,6	22,2	22,7	22,4	24,3

Indikaattori: Yhteenkuuluvuuden tunne

Yhteenkuuluvuudentunne maassaoloajan mukaan

Kiitos

Villiina.Hellsten@keha-keskus.fi

